

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

ANY XI.

REUS, DIMARS 14 DE NOVEMBRE DE 1916

Núm. 260

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb teléfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i teléfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR

ANATÓMIC-PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries

ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

OSTRES

Se'n serveixen
al BAR

Sagalá

Carrer de Sant Joan, 1-REUS

Les Verdes de Marennes a 2 pessetes dotzena i les acreditades d'Arcachon a una

EL PROBLEMA NACIONALISTA

La propera batalla

Som en un moment greu del nacionalisme. Morta la esquerra i en crisi el catalanisme radical, ha romàs com a única força amb eficiència política la Lliga Regionalista. Però aquesta, víctima de l'erro que confessava En Cambó en la diada de la unitat catalana, devé a la vegada blanc de les iras governamentals que de les envejades dels fracassats del nacionalisme. El cas és greu. La naturalesa conservadora de la Lliga Regionalista no permet un alament espontani del poble en son favor. Malgrat la força considerable d'aquest organisme ella queda ara en mig de Catalunya, sola, sense una esquerra que neutralitzi la seva política nacionalista i sense un separatisme més o menys velat que posi per comparació a l'autonomisme en vies de solució legal. Aquell estol nombrós i divers de nacionalistes perilla com sempre de veure's dividit per un plet d'odi que malversaria tot el que havem guanyat. La obra admirable de don Enric Prat de la Riba se veu menaçada per la política vergonyosa del comte de Romanones i don Santiago Alba, els quals aprofiten les engrunes del nacionalisme republicà per a constituir un partit lliberal autonomista que socavaria tot l'edifici del nacionalisme català. Cal mirar no més els homes que es presten a la maniobra; tráfugues de tots els ideals, advocats d'història tèrbola, polítiquets d'ofici, fracassats i envejosos, tota la fauna miserable que l'èxit de la Solidaritat Catalana havia atret al si del nacionalisme. El fi d'aquesta gent és la castració econòmica de la Mancomunitat per a aprovar el fracàs de l'organisme. Síntomes? La reunió de les minories parlamentàries convocades per en Zulueta per a defensar la esmena que redactà el Consell Permanent. Republicans, liberals i conservadors es negaven més o menys rodonament a defensar-la i en Nougués arribà a l'extrem de declarar-se enemic de que es concedeixi a la Mancomunitat una sola pesseta mentre fos regida per la gent d'ara. Més síntomes? La proposició dels radicals demanant l'ampliació de la llei Mella-do als organismes provincials. Si aquesta proposició s'aprovés els diputats cessants no podrien anar a la

reelecció fins al cap de quatre anys. El tret va de dret contra el cap de la obra cultural de la Diputació de Barcelona, millor dit, contra la obra mateixa, contra l'esperit català que l'informa, contra una de les poques conquestes que Catalunya ha conseguit. Les vinentes eleccions seran la primera batalla. Amb la desllealtat acostumada, el Govern donarà el combat. Tots els resorts de la política baixa, des de la pressió oficial a la coacció pinxeca dels baixos fons de la política esquerrana, es mouran contra els nacionalistes. Cal, doncs, acceptar el combat. Però no s'ha de refugiar la bandera catalana en cap partit, sinó que tot Catalunya ha de donar la batalla. Es necessita una concentració de forces contra l'enemic que el mateix es pot dir conservador que radical que lliberal autonomista. Totes les forces nacionalistes unides tenen prou força per triomfar. Si una d'elles s'exclou coneixerem la seva ànima de Judes. Si una d'elles s'alía amb l'enemic coneixerem la seva ànima de meritriu. Es massa greu l'hora i massa bella, per a que ningú es negui al combat.

(Del «Diari de Sabadell».)

V Concurs Nacional d'Historia de Catalunya

Altament de les personalitats designades per a formar part de la Junta Executiva nomenada recentment per a portar la direcció de les tasques d'organització del V Concurs Nacional de Historia de Catalunya, celebrador l'any vinent a Girona, el nom de les quals tenim ja publicat, ha entrat a formar part de la dita Junta en representació de les mestresses de la comarca, la honorable senyora i distingida mestressa gironina donya Carme Auguet.

L'Alcaldia de Bagur i la entitat «Escut Emporità» de La Bisbal, que no estigueren representades en la reunió magna celebrada darrerament a Girona, a l'objecte de començar els treballs preparatoris del Concurs, han enviat també la seva adhesió a tant patriòtica empresa.

Acotacions

WILSON I HUGHES

En la enorme batalla electoral de la immensa república americana, en Wilson ha sortit triomfant. Haurà sorpres a segons qui, la reelecció de l'actual president. S'esperava que la guerra portés fins a les terres del Nou Món una aura vivificadora de l'altre Nou Món que en les trinxeres germina. Mr. Hughes representava una tendència intervencionista, un poc helicosa, amagada, per les circumstàncies electorals, darrera els mots de la pau. Se veia en ell, la personalitat representativa dels que, si Alemanya continuava fent de pirata en les costes americanes, no s'accontentarien amb notes evasives o indemnitzacions creixudes sinó que hauria posat les estrelles de la bandera americana al costat de les banderes aliades.

Roosevelt abonava a Hughes en la seva campanya i l'antic president que semblava portar en el cor reminiscències dels indis primitius, creia caçar alemanys amb la mateixa delectació que caçava feres en el cor mateix de la selva mare.

En Wilson portava darrera seu l'estigma de la seva política poruga que proporcional als Estats Units uns inagotables rius d'or. No sentia cap predilecció per les ansies bèliques d'alguns partits polítics del seu país, cregut, potser, que la benhaurança i la riquesa no sortirien pas dels canons que's desapareixin a l'altra banda del Continente.

La disputa aquesta entre'l nou i el vell món, té una grandesa sense límits. Si els americans haguessin portat el llur concurs a l'obra immensa que's debat en els camps de l'occident i orient d'Europa, la guerra hauria integrat una valor més a les seves valors representatives. Aquests concurs que representava Hughes, no tindrà una efectivitat davant de la grisa política internacional que ve a continuar Wilson; seguint les petjades de les egoistes doctrines de Monroe.

FEBUS.

Per l'Orfeó Català amb motiu de ses noces de plata

Ha quedat definitivament constituïda la Comissió d'homenatge, en la forma següent:

Joan Llangueras, president; Joan

Balcells, tesorera; Eusebi Fina, secretari; Joan Gibert Camins; Joaquim Pecamins, Joan Ribas, Rvnt. Francesc Baldeob. Josep Regàs, vocals.

Aquesta Comissió s'ha reunit diverses vegades i té ja aplegats els treballs del mestre Lluís Millet per a fer-ne l'edició popular que ha de constituir la base de l'homenatge. Tothom treballa amb el major entusiasme i les adhesions van arribant encara fervent i plenes de vibració de tots els indrets de la nostra Catalunya.

A més de les ja anteriorment publicades, s'han rebut darrerament les que segueixen.

Schola Orpheónica, de Barcelona; Orfeó Montserrat, de Barcelona (Gracia); Orfeó Mataroní, de Mataró; Orfeó Reusense, de Reus; Orfeó «La Margarita», de Barcelona (Gracia); Orfeó «La Unió», de Pont de Vilomara; Orfeó Pierenc, de Piera; Orfeó d'Olesa de Montserrat; Schola Cantorum de Sant Miquel, de Barcelona; Orfeó Infantil de l'Ateneu democràtic del Poble Nou; Orfeó Surianenc, de Suria; Schola Cantorum del Seminari de Solsona; Orfeó Vilanoví, de Vilanova i Geltrú; Orfeó de Santa Coloma de Queralt; Orfeó «Sempre Avant», de Castellbisbal.

En conjunt son fins ara 53 les entitats adherides. Dintre pocs dies la Comissió farà públics tots els treballs i la forma en que l'homenatge, que promet ésser una molt bella festa catalana, podrà realitzar-se.

La Comissió ha sol·licitat li fos cedit un dels locals del Palau de la Música Catalana, com a casa pairal que és de tots els orfeons i entitats musicals, per a tenir les reunions. Havent-hi accedit gustosament la Junta, poden dirigir-se des d'ara al Palau, doncs, i a nom d'aquesta Comissió, totes les adhesions.

El regne de Polònia

Procediment alemany que és una troballa

Els esperits simplistes podran veure en la coronació d'un Wittelsbach a Varsovia, l'efectiu restabliment de la nacionalitat polonesa.

Els interessats en glorificar les gestes germàniques, no cal dir-ho.

No-gens-ménys, aquest acte ve a constituir la negació absoluta i palesa

del principi de les nacionalitats, apart d'un execrable atentat al dret humà.

No cal retreure l'afecte d'Alemanya pels polonesos súbdits del seu imperi. La prohibició als infants escolars polonesos d'usar sa propia llengua fins en les pregueres; la selvatge brutalitat d'una llei d'expropiació, utilitzada per a llençar, d'un a un, els polacs de casa seva, dels seus camps i de la seva patria; l'espiritualitat dels pangermanistes cristallitzada al Reichstag amb el mot d'ordre d'«esclafar la Polònia», són testimoniatges patents de que l'amor d'Alemanya envers la Polònia no és pas una cosa sobtada. Ja li ve de temps.

L'Austria tots sabem com ha tancat per les vies de la seducció, anorear l'esperit nacional a la Galitzia.

La Prussia no ha volgut conèixer ni emplear altres procediments que'ls que proporciona la brutalitat. A Silèssia i a Posnania us ho recomptaran prou.

I aquests pobles són els que ara, tot d'una, els hi ha vingut l'idea d'anunciar al món que ells no tenen res més al cor que'l desig de procurar l'Independencia d'aquest dissortat poble, que ells mateixos mutilaren. Nicolau II de Rússia, al començament de la guerra, hagué expressada sa ferma resolució de refer una Polònia unida, i després la proclamació del duc Nicolau, que tots recordem amb quins termes s'expressava.

No hem d'amagar els greus torts dels russos envers els polonesos. Pero cal afirmar que mai han tingut el valor moral ni la pesantor material dels germànics. Han sigut malvestats purament burocràtics. I, sobre tot, ja mai els russos han verificat escarnis tant ignominiosos a les il·lusions d'un poble com el perpetrat pels germànics al proclamar que, amb la coronació feta a Varsovia, restablíen el «regne de Polònia, amb la seva integral autonomia».

Restablir «el regne de Polònia» sense que en ell hi formi part la Polònia alemanya ni la Polònia austriaca, amb tot i disposar d'elles, constitueix un imperdonable afront. I aixó ho acaben de fer els alemanys.

Més aixó, que és molt greu, no és pas tot.

Si aquest famós «regne» no es l'ombra del regne polonés veritable, la corona del seu rei no constitueix l'assegurança de la seva «integral autonomia», sinó l'argolla de l'íntegrè escl-

vatge de la Polònia russa, conquerida per les armes tudesques.

L'acte germànic que acaba de verificar-se, constitueix en fet, una vegada més, la teoria, convertida en filosofia nacional, de que la necessitat no te llei.

Cap dels dos Estats posseïdors d'un tros de la Polònia, abandona la seva presa. Això que cada un té, s'ho guarda. Mes, tenint ambdós Estats necessitat de efectius per a sos exèrcits i havent-hi a la Polònia conquerida, «llibrada del jou rus» un quantió nombre d'homes útils, que els Estats tudescos no'n podien disposar per a les seves armes, per ésser ciutadans d'un país conquerit i, per lo tant atenent a la raó natural, eren no res més que presoners de guerra, davant d'això calia trobar la manera d'esqueixar el dret de gents, amb la mateixa desenvolupada que escaixaren el tractat amb Bèlgica. I aquesta manera l'han trobada en la sarcàstica forma de la construcció del «regne de Polònia», que en realitat no vé a constituir res més que la creació metòdica de sectors de reclutament pels exèrcits centrals, el sargent en quefe d'allistament, de la qual afer, ha estat coronat pomposament a Varsòvia, a l'objecte de donar-li gran aspecte, car, per l'Alemanya, és necessari, tant en la política de pau com en la de guerra, no descuidar mai el decorat.

I aquesta befa imperdonable pel sentiment nacionalista universal, s'és feta sense detindre a pensar en les qüestions de dret i de no dret que pugui tenir Alemanya, en l'execució d'aquest terrible crim material i espiritual, molt més exacrable encara que'l de les deportacions de dones, vells i infants, als camps de treball.

Això clama al més gran dels desprestigis morals. Puig aquí, ningú sensat hi pot veure un servei tributari al principi de les nacionalitats. Aquí del que's tracta, és d'adquirir els drets de poder necessaris, damunt d'uns indefensos presoners de guerra, per a disposar d'ells lliurement i fer-los anar a fer-se matar al front de guerra, per a major glòria de Guillem II i Francesc-Josep, com també en nom de la futura aplicació de l'antiga llei d'expropiacions; i finalment, per a estalvi de la preciosa sang tudesca, tan generosament vesada per a la lliberació—a cops de culata al cap—dels pobles martres.

F. PINEDA i VERDAGUER.

Com se produeix la fam a Espanya

Tú, ciutadà lector, obrer, comerciant o industrial. Tú, que vius de l'esforç del teu treball, escolta la manera com s'administren els teus interessos i es cuiden les teves necessitats.

Escolta lo que diu «La Correspondencia de España», diari dinàstic:

«El carbón

En Abril y Mayo de 1916 ofreció al Gobierno español la casa Treolar & Son, de Londres, con toda solemnidad, en instancia reglamentaria, un suministro de carbonos americanos, tipo «Pocahontas», durante veinticuatro meses, a razón de 40.000 toneladas mensuales, puesto en los puertos de España, tanto del Atlántico como del Mediterráneo, que el Gobierno señalase.

El precio uniforme, a riesgo y ventura durante los veinticuatro meses, era de 18 dólares, unas 93'94 pesetas.

El Gobierno, aún cuando nada perdía por tratar y enterarse, no contestó nada, absolutamente nada. Ni aún por curiosidad, al ver lo ventajoso de la

proposición, sintió deseos de enterarse.

Pérdida que la Nación ha tenido:

Se ha pagado y se paga en España el carbón similar, a 160 pesetas. Se ofrecía a 94 pesetas.

Diferencia 66 pesetas,

Pérdida total per mes, 2.640.000 pesetas.

Como pudo haberse hecho el contrato por telégrafo, podía tener España ese carbón desde junio, resultando que ha perdido:

En junio	2.640.000 pesetas
En julio	2.640.000 pesetas
En agosto	2.640.000 pesetas
En septiembre	2.640.000 pesetas
En octubre	2.640.000 pesetas

Total 13.200.000 pesetas

En los veinticuatro meses del contrato la pérdida por no haberlo firmado, ascenderá a 63.360.000.

Consideraciones:

Mientras el Gobierno español trataba esa proposición, echándola al cesto de los papeles inútiles, seguía encareciéndose el carbón.

Pudo el Gobierno haber hecho, como yo lo decía, lo siguiente: Comprar a 94 y vender a 100. Con el 6 per 100 de diferencia, pagar el interés de las obligaciones del Tesoro que hubiese emitido a 3, 6, 9, 12, 15, 18 y 24 meses, para adquirir las 960.000 toneladas, que importaban 90.240.000 pesetas.

La operación no le habría costado nada y el carbón habría disminuido automáticamente a 100 pesetas.

¿Puede nadie explicarse que el Gobierno español haya contestado a esa proposición con el silencio?

Como consideración final sólo diré que esos carbonos, en oferta similar, aumentando, como es lógico suponer, el precio por el mayor recorrido, y en vista de la negativa silenciosa del Gobierno español, han sido adquiridos por Grecia y otras naciones balcánicas.

Gazeta del treball

Per la vida

Responent a la crida dels dos nuclis d'obriers més importants d'Espanya, tals com la Unió General de Treballadors i la Confederació Nacional del Treball, ans d'ahir diumenge se celebraren en totes les poblacions, on la classe obrera està organitzada, actes públics a favor de l'abaratiment de les subsistències, del foment d'obres públiques i de la llibertat dels empresonats per qüestions polítiques o socials, sigui la que's vulgui la classificació del delictes.

Se celebraren importants mitings i manifestacions a Madrid, Barcelona, Valencia, Saragoça, Bilbao, etc., aprovant-se en tots ells les mateixes conclusions: abaratament dels queviures, nous treballs i llibertat dels presos.

Els oradors que prengueren part en dits mitings, després de dirigir durs atacs al Govern per la seva passivitat en resoldre el tant trascendental problema de les subsistències, que amb motiu de la guerra europea fa quasi bé impossible la vida en les llars obreres, digueren que tots aquells actes, a pesar de la seva importància—no eren més que el preludi de la gran campanya nacional que's preparava i que estaven disposats a portar a terme si els que estan encarregats de vetllar pel bé del país no donen una ràpida solució a les seves justes reclamacions.

Reclamacions i vagues

Segueix estacionada la vaga d'ebanistes i cadirers, de Barcelona. En aquests últims dies han ocorregut al-

guns petits incidents, entre ells, la trencadissa de vidres de varies tendes d'ebanisteria.

—La Societat obrera de dependents de transports de mudances, de Barcelona, ha publicat una fulla en la que demana als obrers secundis el boicot que tenen declarat a les cases que menciona, pertencents al Trust de Conductores, i que's negaren a accedir a les peticions dels seus treballadors.

—A Saragoça també segueix sense resoldre la vaga de metalúrgics i el conflicte dels conductors de cotxes.

Triomfs obrers

Els tintorers d'una important fàbrica d'Igualada han conseguit, després de set setmanes de vaga, el jornal setmanal de 23 pessetes.

La primera petició la feren de 21 pessetes i amb la vaga l'aumentaren a 23.

—Els moliners en crosta, també d'Igualada, han implantat la jornada de vuit hores en tots els molins, conseguint ademés l'aument de dos rals diaris.

Varies

Alguns propagandistes de Sabadell estan portant a cap una activa campanya a favor de la societat dels obrers del Ram de l'Aigua d'aquella localitat.

—Ha sigut empresonat, sense que se sàpiga el motiu que ho justifiqui, el conegut propagandista barceloní J. Gallart.

—La Societat d'obriers pintors de Sant Martí ha acordat ingressar a la Federació Nacional de Pintors.

Consells de guerra

Ahir al matí se celebrà en el quartel de cavalleria de Reus el Consell de Guerra contra el company Recasens, director de «La Justicia Social».

El fiscal li demanà, pel suposat delictes d'injúries a l'autoritat militar, la pena de sis mesos d'arrest, i la defensa l'absolució.

La sentència no's farà pública fins que l'aprovi el capità general de la regió.

—Avui se'n celebrarà un en el quartel de Sant Agustí, de Tarragona, contra l'obrer ferroviari Miquel Guerrero, pel suposat delictes d'instigació a l'incumpliment de deures militars.

Secció Oficial

ALCALDÍA CONSTITUCIONAL DE REUS

ANUNCI

Aprovat en principi per l'Excelentísim Ajuntament en sessió ordinària del dia d'ahir, el projecte de pressupost ordinari d'ingresos i gastos per al pròxim any de 1917, se fa saber, en compliment a lo previngut en l'article 146 de la llei municipal i a lo acordat per la corporació, que dit Projecte de pressupost, queda de manifest al públic en la Secretaria municipal, per espai de quinze dies hàbils, comptadors desde'l següent al de la publicació d'aquest anunci en el Botlletí Oficial de la província, a fi de que els veïns puguin examinar-lo i presentar en forma, dintre de l'indicat plaç, les reclamacions que estimin procedentes, en l'intel·ligència de que transcorregut dit terme no se n'admetrà cap.

Reus, 11 de Novembre de 1916.—L'alcalde-President, Manuel Sardá.

REGISTRE CIVIL

Inscripcions del dia 13 novembre 1916

Naixements

Ernest Sugañes Salvadó.

Defuncions

Josep Tost Balcells, 38 anys, casa de camp.—Isabel Anglés Aragonés, 81 anys, Germanetes dels pobres.—María

Camprubí Ardévol, 80 anys, arraval de Sant Pere, 39.—Teresa Argilaga Cavallé, 82 anys, Presó, 7.

Matrimonis

Salvador Molas Sans amb Filomena Serra Calbet.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques

DEL DIA D'AHIR

	A les 9	A les 15
Baròmetre corregit a 0°	754.1	753.1
TERMÒMETRE	Sol... 25.2	
	Ombra... 22.5	
PSICRÒMETRE	Sol... 6.8	
	Ombra... 6.8	
Termòmetre sec.	16.8	17.5
Idem humit.	13.3	13.7
Humitat relativa de l'aire.	63.5	66.6
Tensió del vapor acuós.	9.5	9.8
ANEMOMETRE	Direcció del vent. S	S
Velocitat del vent.	119	37
Pluviòmetre.		
Evaporímetre.	3.5	1.0
Estat del cel.	Ras.	Ras

Pels antecedents rebuts, pot ben assegurar-se que resultarà una gran solemnitat, l'acte del proper diumenge de col·locar, en la casa on nasqué, en la veïna vila de cambrils, el repul a cirúrgic Antón Gimbernat, una làpida commemorativa del centenari de sa mort.

Ademés del Rector de l'Universitat del Claustre de la Facultat de Medicina de Barcelona, a qui's deu l'iniciativa de l'homenatge, tenen arduat concórrer a l'acte el savi metge català Dr. Recasens, degà i catedràtic de obstetrícia de l'Universitat Central, i gran nombre d'entitats medicoculturals de Barcelona.

Oportunament donarem la deguda responent de l'acte.

En la perfumeria LA FINURA, Llovera 28, se ven el sabó Henó de Pràvia al preu de 2'25 la capsula gran de tres pastilles.

Amb el ràpid d'aquest matí, sortiran cap a Madrid els individus que formen part de la comissió executiva nacional alcohòlica, don Ignasi Sementé Bernaus, de Montbrí, president del Sindicat de Fabricants d'alcohol vinic de la província i don Joan Vila Cañellas, de Tarragona, acompanyats dels demés individus que s'uniren a la comissió segons acord pres en la Cambra de Comerç el dia 6 dels corrents, a l'objecte d'assistir a la reunió de Senadors i Diputats que se celebrarà al Congrés el dia 15 de l'actual, per a indicar-los-hi les conclusions que han de defensar en les Cambres, contra el projecte de llei del monopoli per a la venda d'alcohols.

El governador civil de la província ha convocat per al dia 26 del corrent eleccions parcials de regidors a la vila de La Galera.

LA VANGUARDIA

DIARI INDEPENDENT

Per a anuncis, subscripció, venda, repart i demés, dirigir-se exclusivament a l'corresponsal, Josep Deu, arraval baix Jesús, 8, accessori, tenda «La Vanguardia».—REUS.

La Gazeta anuncia oposicions per a proveir varies notaries en els districtes de Saragoça i Granada.

S'està preparant a França una obra monumental, en la qual Catalunya pot i deu tenir una representació impor-

tant. Es tracta de publicar en una serie de volums les cartes del patriarca de la literatura provensal, del gran Frederic Mistral; mes com aquesta correspondència és tota de la mà del mateix poeta, el qual no's podia permetre el luxe de tenir secretaris, s'en farán reproduccions autografiades, que acabaran de valorar una empresa ja de sí tant simpática.

Sabudes les relacions d'amistat que unien Mistral amb els iniciadors del nostre Renaixement, es comprén l'interés immens de que no deixin de figurar en l'esmentada publicació les epístoles més interessants a que dona lloc la tal amistat.

Cura de recollir informacions i de fotografiar les cartes en Marius André, felibre distingit i catalanófil d'anys, que te publicada, entre altres obres, una novela amb el títol «Montserrat», i una biografia de Ramon Llull. Coneix a fons el nostre moviment literari i secundat amb gran entusiasme el despendiment del mecenes Charles Roux, que és qui publicarà aquesta obra provensalista.

L'Escola de Viticultura i Enologia, d'aquesta ciutat, ha procedit durant el finit mes d'octubre a l'anàlisi de 241 mostres de vins, misteles, alcohols i adops, requerint 1.452 determinacions, que amb les 1.407 per a necessitats de l'establiment, donen un total de 2.859.

Se resolgueren aiximateix 73 consultes sobre enologia, 61 sobre assumptes tècnic comercials i sobre altres extrems agrícoles, en total 288 consultes formulades per al públic.

En venda

Se ven un acreditat establiment de Sabateria situat en un punt cèntric d'aquesta ciutat.

Informes en aquesta impremta.

Avui tindran lloc en el Kursaal esculides sessions de cine, en les que s'hi projectarà entre altres la preciosa cinta «Los Vampiros».

Durant l'última setmana han sigut embarcats en el port de Tarragona 2.200 bocois de vi, ascendint a 8.500 amb els embarcats en el mes d'octubre, quantitat que no havia alcançat en el mateix periode de temps des de fa molts anys.

Ahir a la tarda fou conduït a sa darrera estada el cadavre de la senyora donya Teresa Argilaga Cavallé, mare de nostre particular amic l'Eugeni Torroja, a qui, com a la demés familia de la difunta fem avinent l'expressió més sincera de nostre condol.

Els funerals en sufragi de l'ànima de la finada se celebraran avui a les nou del matí a l'Església de Sant Pere.

La guardia civil d'Ullecona comunica que en el kilòmetre 167 caigué del tren número 734 la joye de 19 anys Carme Sas, de Villarreal, sofrint la fractura de la clavícula dreta i magullament general.

El seu estat és greu.

EDUARD RECASENS

ARRAVAL SANTA AGNA, 55. TELÉFON 1808

Negoció els cupons vencim 15 de novembre pròxim

Compra i venda de tota classe de valors de cotisació corrent.—Compra i venda de paper estranger.—Compra de bitllets de Banc estrangers.—Despeses d'or nacionals i estrangers.—Or compte de tota classe de cupons.—Ordres per a les Borses de Barcelona, Madrid i París.

Instal·lacions elèctriques amortisables

PER ENCÀRRECS A TOTS ELS LAMPISTES DE REUS

L'empresa del Teatre Fortuny anuncia per a avui selectes sessions de cine, projectant-se els episodis 5 i 6 de l'extraordinària pel·lícula «Aventuras del caballero Kerigan».

S'ha concedit un plaç de deu dies per a presentar reclamacions contra la subasta d'obres per a la construcció d'un edifici per a Biblioteca popular a Valls, creada per la Mancomunitat.

PÈRDUA.—El prop passat diumenge se va perdre una arrecada en el trajecte del carrer de Sant Llorenç a l'Església de Sant Pere.

A la persona que l'hagi trobat i se serveixi entregar-la al seu dueny, se li gratificarà degudament.

Duien de Tortosa que la quantitat d'arros recollida en les deltes de l'Ebre ha sigut menor en quantitat de lo que s'havia calculat, pero en canvi la qualitat és excelent.

S'ha ordenat instruir un expedient per a que ingressi en la Ordre civil de Beneficència el carrabiner de Salou, que la passada temporada de banys evità de que s'ofeguessin en aquelles platges els joves d'aquesta ciutat Gregori i Vicens Falcó.

Els mariners del barri marítim de Cambrils se troben esperançats de veure millorada la seva situació, amb motiu d'haver inclòs el ministre de Marina en el plan de millores del seu ram, la construcció d'un psrt de refugi en les platges d'aquella localitat.

Calçat de totes classes
F. Surroca.-Monterols, 26.-REUS

Un periòdic de Madrid publica una informació, dient que la célebre ballarina «La Tortajada», durant la guerra s'havia refugiat en una finca de les immediacions de Granada, amb son espòs. Fa pocs dies desaparegué l'espòs amb una criada vella i poc agraciada, emportant-se'n 250.000 marcs que tenia en un Banc.

«La Tortajada» ha presentat la còrresponent denuncia, i s'han donat ordres a la policia de Barcelona, perquè se creu que son allí.

El Dr. A. TORT NICOLAU, especialista en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clínic de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT
el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Café d'Espanya.

Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.
Teléfono número 78

Espectacles

Teatre Fortuny
Grans sessions de cine per a avui.
Esplèndid programa.

Sala Reus
Grans sessions de cine per a avui.
Nou programa de cintes.
Preus i hores de costum.

CANVIS CORRENTS

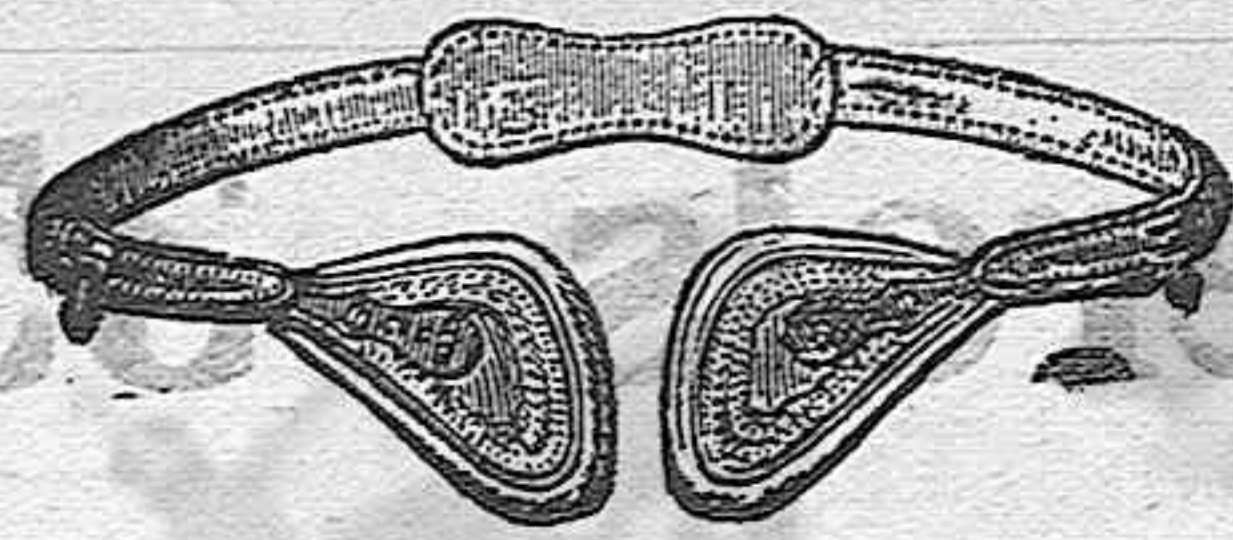
donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comerç de la plaça de Reus.

ESTRANGERS

Londres 90 dp.	ops.	din.
Idem xequé.	>	>
Paris idem.	>	>
Berlin idem.	>	>
Marsella vista.	>	>
Hamburg vista.	>	>

VALORS LOCALS

Canvi anterior de operacions	Valor nominal Ptes.	Oport. claus.
455 Gas Reusense	250	—
600 Industrial Harinera	500	—
615 Banco de Reus de Descuentos i Préstamos.	500	—
500 Obins. Electra Reusense.	500	—
25 Companyia Reusense de Tranvías, S. A.	250	—
Idem id., Serie B.	500	—
200 Eleetra Reusense.	500	—
400 Institut P. Mata.	2500	—
520 Institut P. Mata.	500	—
160 Empresa Hidrofórica	369'50	—
523'50 Obligacions Manicomio Reusense.	500	—
Carburos de Teruel.	500	—
50 Pantán Riudecanyes.	50	—

AVIS

Als trencats i al públic en general

No hauria de permetre's el cinisme de certs intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases deslumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense conèixer sisquera en que consisteix aital dolencia, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.

Molts són els que venen braguers, pocs molt docs els que saben col·locar-los, rarissims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL

CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 28 anys de practica entre la casa Clausolles, de Barcelona i mon establiment de Reus

Braguers de totes classes, lo més práctic i modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebelds que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques o ventrals, tirants omoplàtics.

Gran assortit en lentes i gafes per a mioptes i vista cansada

Binocles teatre i campanya i tot lo con cernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopedia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gosa casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

«La Cruz Roja»

CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, núm 16 NO EQUIVOCAR-SE al costat del fabricant de gorres don Isidro Pons

SENSE aquesta marca

l'aparell **NO** és un «Gramófon»
: : Catàlegs gratis : :

Academia de Dibuix i Pintura

DIRIGIDA PER

Don Tomás Bergadá

Professor suplent de Dibuix de l'Institut general i tècnic
Classes de Dibuix linial, figura, adorno, paisatge i al natural; pintura a l'oli i aquarella i al temple per a pintors decoradors. Classe especial per a senyoretas. Hores de classe convencionals. — L'obertura de les classes al primer d'octubre.

Lliçons a domicili

Arraval baix de Jesús, 31, baixos

Ferrocarrils

Servei de trens que regeix des de 1 de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	>	>	>
> 7'25 >	>	>	>
> 8'49 >	>	>	>
> 14'13 >	>	>	>
> 17'16 >	>	>	>
> 21'25 >	>	>	>

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	>	>	>
> 8'33 >	>	>	>
> 9'20 >	>	>	>
> 13'00 >	>	>	>
> 15'23 >	>	>	>
> 19'49 >	>	>	>

DE REUS A TARRAGONA

Surt 7'38	arriba 8'11 m
> 9'56 >	> 10'30 m
> 12'54 >	> 13'24
> 14'30 >	> 15' m
> 18'8 >	> 18'35 c
> 20'50 >	> 21'34 m

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35	arriba 8'10 c
> 9'10 >	> 9'50
> 12'17 >	> 12'45 m
> 16'36 >	> 17'14 m
> 19'25 >	> 20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17	surt 9'29	arriba 10'37 m
> 10'41 >	> 11'19 >	> 11'44 r
> 13'17 >	> 14'24 >	> 14'58 c
> 16'30 >	> 18'57 >	> 19'47 m
> 19'49 >	> 21'11 >	> 21'47 m
> 22'01 >	>	> 23'5 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13	arriba 7'17 e
> 6'30 >	surt 7'42 >
> 7'01 >	> 8'43 >
> 12'17 >	> 13'11 >
> 17'27 >	> 19'12 >
> 20'14 >	> 20'48 >

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes

Titta Ruffo i Caruso

en discs marca Gramófono

De venda: **R. Perpiñá.**

Major, 22. — REUS. — Despàtx: 24, pral

— DIPOSIT DE RELLOTGERIA.—RELOTGES DE BUTXACA i DESPERTADORS DES DE 2'90 PESSETES—

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22	arriba 11'22 c
> 13'35 >	> 20'5 m
> 17'59 >	> 22'13 m
> 20'30 >	> 0'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30	arriba 9'46 m
> 8'29 >	> 12'29 m
> 11'56 >	> 20'17
> 15 >	> 17'58 c

LÍNIA DE VALENCIA

Surten de Salou per a Valencia

6'11 (fins a Benicarló)—9'18—11'15—17'7 (fins a Benicarló)—0'2.

Arriben a Salou de Valencia

4'19—9'17 (procedent de Benicarló)—15'45—18'38.

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regirà des del dia 1 d'octubre de 1916

Sortides de Reus (Arraval Robuster)	Sortides de Salou
Tren n.º 26 > 8'25	> » 1 > 16'—
> » 12 > 15'—	> » 35 > 18'40
> » 36 > 17'05	> » 35 > 18'40

En els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valeders per al retorn per tot el dia de sa expenció i en tots els trens.

TIPOGRAFIA CATALANA.—LLOVERA, 23.

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic

Doctor A. FRIJAS

VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Comerç de Ferreteria i Quincalla

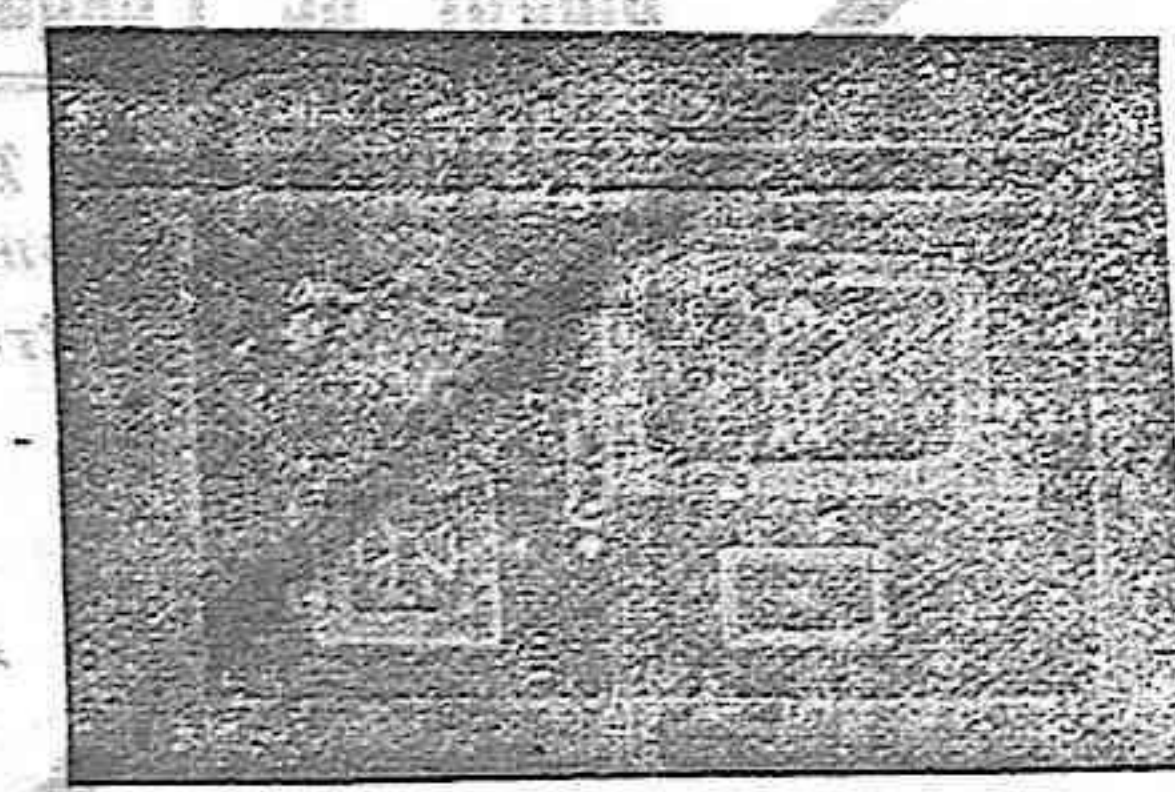
Material per a mines i obres públiques. — Especialitat en articles per a construcció d'edificis

RAMON SALVAT

ARRAVAL ALT DE JESÚS, 30. — Teléfono 220. — REUS

Cuines econòmiques

No compreu cuines sense ans fer-se càrrec de les ventatges que reuneixen les d'aquesta casa.

Totes les cuines, són assegurades i garantides de ínfim consum de combustible,

Assortit complet de tot lo concernent al ram de fumisteria

EL CAS MÉS SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarrals mal cuidats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals capsà.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

No compreu trajos ni abrics sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT Monterols, 35. - Reus.

Litinoïdes Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

¿Voleu conservar vostra salut? Preneu a diari el

Cafè Pampa

El millor i més agradable

“Aroma concentrat.” -- “Puresa garantida”. -- “Gran digestiu”

El CAFÈ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial. La torrefacció del CAFÈ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que's considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

El “Cafè Pampa” se serveix en el Bar Americà

Agent exclusiu per a la venda a Espanya

Román Marimón, P. Catalunya, 7. REUS

Dipòsit de l'exquisit Xocolate del RAM

No deixeu de pendre CAFÈ PAMPA i recomanar-lo als vostres amics

NOVA LÀMPARA ESTRANGERA

Làmpara Nitrògen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia lluminica. -- Consum veritat.

Duració sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vostres electricistes.

Concessionari i dipositari per a Espanya i Portugal

Plutarc Texidò. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric, CARME, 35. -- PROP DE LES RAMBLES

Representant en aquesta província

JOSEP BALDRICH

SANT ELIES, 2, 2.ª, 1.ª. REUS

Nou Consultori de Medicina i Cirurgia

Dr. Josep Rebullida Pedret

EX ALUMNE INTERN DEL DR. GAJAL

Especialitat en enfermetats del noi i de la dona

Alumne de les clíniques dels Drs. Olschussen, de Munich, i Pfaundier

OPERACIONS. -- Hores de consulta: de 10 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda

Hotel París. - REUS